

LITERATUURLIJST
Vocvo-infotheek
2017

Reserveren via
[Webcatalogus](#)

Literatuurlijst

Professionaliseren docenten

Een selectie van items opgenomen in de Vocvo-infotheek.

- Druk op de **BLAUWE titel** en je komt in de [Vocvo-webcatalogus](#):
 - meer informatie over het document
 - de mogelijkheid om het document op te vragen

Inhoud

[Inhoud](#)

[Artikel](#)

- [Bijblijven, beter worden : B 4](#)
- [De blik vooruit want de toekomst is al begonnen. Certificering en kwaliteit van Nt2-docenten](#)
- [Hoe deskundiger, hoe beter ! Nt2 en taalontwikkeling in alle vakken in de schijnwerpers op de lerarenopleidingen](#)
- [Invoering en afschaffing van de mentoruren. Naar een professionalisering van het mentorschap](#)
- [IVO : Professionalisering Leraar - themanummer](#)
- [Kader voor opleiding, begeleiding en evaluatie van het LIO-traject](#)
- [Leerzame gesprekken : docenten verbeteren de interactie in de klas met behulp van observatie en coaching](#)
- [Leraren: behoefte aan nascholing ? : een studie naar de nascholingsbehoeften van leraren secundair onderwijs](#)
- [Leraren in het beroepsonderwijs - Themanummer](#)
- [Nascholing op onze school](#)
- [Nascholingsbeleid op scholengemeenschapniveau](#)
- [Een neus voor CLEO : over competentiegericht leren en onderwijzen](#)
- [Op weg naar een naadloze ondersteuning van scholen door nascholers en begeleiders](#)

- [Professionalisering en Nascholing](#)
- [Professionalisering van docenten in het HBO, samenvatting een gevalstudie binnen een economisch domein](#)
- [Verdieping - Deskundigheidsbevordering en achtergrondliteratuur voor Nt2-docenten](#)
- [Waarom stappen afgestudeerden aan de lerarenopleiding \(niet\) in het lerarenberoep ? Een studie naar de rol van de lerarenopleiding](#)

[Boek](#)

- [Beroepsprofiel van de leraar als black box : analyse van de werking van onderwijsstandaarden](#)
- [Gelijke kansen op school: het kan ! Zestien sporen voor praktijk en beleid](#)
- [Herstel van de pedagogische dimensie in de ontwikkeling van mens en wereld](#)
- [Hoe kan je de impact van professionalisering voor leraren in kaart brengen - praktijkbijdrage](#)
- [Laat leraren schitteren : inspiratiegids voor leraren en lerarenopleidingen van morgen](#)
- [Leercoaching in het HBO, Student : een kapstok voor competentiegericht leren en ontwikkelen](#)
- [Leercoaching : samenwerken & feedback : een spel voor het vergroten van je vaardigheden om samen te werken](#)
- [De leraar in de kennissamenleving : beschouwingen over een nieuwe professionele identiteit van de leraar, de innovatie van de lerarenopleiding en het management van de onderwijsvernieuwing](#)
- [Leraars : profiel van een beroepsgroep](#)
- [Leren van binnenuit : onderwijsontwikkeling in een nieuwe tijd](#)
- [Mogelijkheden tot differentiatie binnen de SLO in functie van het werken met laaggeschoolde volwassenen](#)
- [Onderwijsonderzoek : redelijk eigenzinnig !](#)
- [Onderwijsprofessionaliteit en regelgeving : een onderzoek naar de randvoorwaarden voor de erkenning en ontwikkeling van professionaliteit van leraren](#)
- [Onderzoekvaardig in onderwijs](#)
- [De pedagogische dimensie 46 : docenten en waardenvormen dialogen](#)
- [Press Pauze : ruimte creëren voor open exploreren](#)
- [Professionalisering op school, meer dan een nascholingsplan](#)
- [Strategisch opleiden en leren in organisaties](#)
- [Studiedag : hoger beroepsonderwijs \(HBO5\) in het volwassenenonderwijs](#)
- [Supervisie in onderwijs en ontwikkeling : delen en helen](#)

[Elektronisch document](#)

- [Aangetrokken door het onderwijs : beelden van onderwijs bij de instap in het lerarenberoep -onderzoek](#)
- [Advies Lerarenopleidingen versterken](#)
- [Advies Onderwijsdecreet XXVII - volwassenenonderwijs](#)
- [Advies over de conceptnota : Lerarenopleidingen versterken / wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs](#)
- [Beleidsvaluatie lerarenopleidingen. Rapport van de Commissie Beleidsvaluatie Lerarenopleidingen](#)
- [Beroepsgericht voorbereid op het beroepsgericht onderwijs? Onderzoek naar taalbeleid, taalonderwijs en taaldidactiek in specifieke en geïntegreerde lerarenopleidingen \(Nederlands-PAV, Elektriciteit-Mechanica, Haartooi-Bio-esthetiek\) in Vlaanderen](#)
- [Beroepsprofiel docent mbo. De weg naar excellentie begint bij een adequaat opgeleide docent](#)
- [De rol van vakgroepen bij de professionele ontwikkeling van leraren secundair onderwijs](#)

- [Conceptnota aan de Vlaamse regering. Betreft : Lerareneopleidingen versterken - wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs](#)
- [EPALE - Digitaal platform voor de volwasseneneducatie](#)
- [High-quality teacher professional development and classroom teaching practices - Evidence Talis 2013](#)
- [Kennisbasis lerarenopleiders](#)
- [Kijkwijzer voor Gelijke OnderwijsKansen in een zorgbrede lerarenopleiding](#)
- [Learning about learning - What every new teacher needs to know](#)
- [Leerkracht zijn? Neen, dank u. - Een surveyonderzoek naar de redenen van afgestudeerde leerkrachten om uit het onderwijs te stappen - onderzoek](#)
- [Lerarenopleidingen en leerplanontwikkeling](#)
- [De lerende lerarenopleider : onderzoek naar de professionaliseringsnoden van lerarenopleiders en kwaliteitscriteria voor opleidingstrajecten voor lerarenopleiders in Vlaanderen](#)
- [Mogelijkheden tot differentiatie binnen de SLO voor \(toekomstige\) leraren die \(willen\) werken met laaggeschoolde volwassenen](#)
- [Een onderzoek naar het profiel en de motieven van zij-instromers in de specifieke lerarenopleiding in centra voor volwassenenonderwijs in Vlaanderen.](#)
- [Raamwerk docent basisvaardigheden](#)
- [Study on the diversity within the teaching profession with particular focus on migrant and/or minority background. Final report](#)
- [De toekomst begint vandaag : 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs](#)
- [Vakdocenten en taal in het beroepsonderwijs. Onderzoek naar competentieontwikkeling in de lerarenopleiding](#)
- [VELOV Ontwikkelingsprofiel Vlaamse Lerarenopleiders](#)
- [Which environmental factors matter for the participation of beginning teachers in professional learning activities related to differentiated instruction?](#)
- [Zevenentwintigste conferentie Het Schoolvak Nederlands](#)

[Website](#)

- [ALO ! - Adult Learners Online !](#)
- [28ste HSN-CONFERENCE](#)
- [Education - trainingdatabase](#)
- [HSN Conferentie - alle bundels via Taalunieversum](#)
- [OVDS - Oproep voor een democratische school](#)
- [Vakdidactiek](#)
- [VELON - Vereniging Lerarenopleiders Nederland](#)
- [VELOV - Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen](#)

[Heb je nog vragen?](#)

Artikel

[c:vocv:13233](#)

[Bijblijven, beter worden : B 4](#)

[auteur] Bossers, Bart. - ISSN 1381-8201 - 2016.

In: Les. - Jrg. 34 (2016), nr. 198 ; p. 32-34

In 2005 verscheen op initiatief van de BVNt2 het Competentieprofiel Docent Nederlands als Tweede Taal. Het bevat 'een beschrijving van competenties waarover een goede Nt2-docent beschikt'.

Het profiel functioneert al zo'n tien jaar als basis van het curriculum van Nt2 docentenopleidingen en ook als basisdocument van de EVC procedure waarmee 'ervaren en bekwame Nt2-docenten het Certificaat Bekwaam NT2-docent van de BVNt2 kunnen verwerven'. Die procedure is inmiddels door meer dan vierhonderd Nt2 docenten doorlopen. Uiteraard is een docent na certificering niet 'klaar' met leren. In dit artikel geeft de auteur, refererend aan het Competentieprofiel, aan wat je als docent allemaal kunt doen om bij te blijven.

[c:vocv:13234](#)

[De blik vooruit want de toekomst is al begonnen. Certificering en kwaliteit van Nt2-docenten](#)

[auteur] Berntsen, Annet ; [auteur] Strybol, Jan. - ISSN 1381-8201 - 2016.

In: Les. - Jrg. 34 (2016), nr. 198 ; p. 36-38

De Nt2-docent zal zich op dit moment niet zo druk maken over het thema 21e-eeuwse vaardigheden.

Is de toekomst van het Nt2-onderwijs immers niet al volop begonnen?

Praktische en urgente vragen bepalen het werk van alledag.

Hoe komen we in Nederland doen zij dat door tegemoet aan de grote vraag en aan de noodzaak om velen snel en goed twee wegen aan te bieden naar certificering: Nederlands te leren?

De auteurs van dit artikel, opleiders van Nt2-docenten, zijn ervan overtuigd dat de docent de spil is voor kwaliteit. Een gecertificeerde Nt2-docent kan tweedetaalleren en inburgeren het beste vorm geven. Een eerste zorg is het uitbreiden van het aantal opleidingsplaatsen en nascholingen, waar hard aan gewerkt wordt. Een tweede aandachtspunt is - juist nu - nieuw elan toevoegen.

Wat tonen ook nieuwe Nt2-docenten aan 'toekomstbestendige kennis en vaardigheden'?

We geven inzicht in het groeiend aantal gecertificeerde docenten en een visie op de skills van de Nt2-docent-van-de toekomst.

[c:vocv:8646](#)

[Hoe deskundiger, hoe beter ! Nt2 en taalontwikkeling in alle vakken in de schijnwerpers op de lerarenopleidingen](#)

[auteur] Berntsen, A.. - ISSN 1381-8201 - 2010.

In: Les. - Jrg. 28 (2010), nr. 163 ; p. 32-34

In de lerarenopleidingen wordt hard gewerkt aan meer Nt2-deskundigheid en aandacht voor taal in het vakonderwijs. Het imago van een opleiding die wat kennis betreft achter de feiten aanloopt, is definitief verleden tijd.

Voor de studenten Nederlands is er een nieuwe 'kennisbasis Nederlands'. Daarin ligt nu ook vast welke Nt2-deskundigheid een startende docent Nederlands in het voortgezet onderwijs nodig heeft. Goed is dat de verschillen in taalvaardigheid tussen leerlingen veel meer nadruk krijgen in de opleiding.

Er is een tweede nieuw project. Studenten aan de lerarenopleidingen in alle vakken - dus niet alleen die van Nederlands - hebben nu toegang tot het digitale kennisplatform Taalontwikkende Leraar. Daar zien ze wat het betekent om taalgericht les te geven. De website brengt via 35 video-opnamen de (zaak)vaklessen in beeld.

Prachtig opleidingsmateriaal hoe docenten taalontwikkelen kunnen lesgeven en wat ze daarvoor moeten weten.

[c:vocv:12215](#)

[Invoering en afschaffing van de mentoruren. Naar een professionalisering van het mentorschap](#)

[auteur] März, Virginie ; [auteur] Kelchtermans, Geert. - ISSN 1373-4318 - 2014.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 43 (2014), nr. 4 , p. 162-175

Om de praktijkshock voor beginnende leerkrachten op te vangen en hun professionele ontwikkeling te verhogen, heeft de Vlaamse overheid voorzien in mentoruren. Daarbij ondersteunen ervaren leerkrachten al dan niet vrijwillig hun beginnende collega's.

In 2010 werden deze mentoruren weer afgeschaft met het oog op besparingen in het onderwijs. In deze bijdrage wordt verslag gedaan van een onderzoek waarin werd nagegaan wat de impact is van het invoeren en vervolgens afschaffen van de mentoruren op de bestaande praktijken rond aanvangsbegeleiding.

Verder werd ook onderzocht hoe het invoeren en afschaffen van deze mentoruren de functie van de mentor hebben veranderd.

[c:vocv:9573](#)

[IVO : Professionalisering Leraar - themanummer](#)

- ISSN 1379-92075 - 2011.

In: Informatie Vernieuwing Onderwijs (IVO), jrg. 32 (2011), nr. 122

[c:vocv:9945](#)

[Kader voor opleiding, begeleiding en evaluatie van het LIO-traject](#)

[auteur] Adriaenssen, Ann ; [auteur] De Fraine, Bieke. - ISSN 1373-34318 - 2011.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 42 (2011), nr. 1, p. 31-38

Voor heel wat scholen zijn LIO's geen onbekenden meer. Een LIO is een Leraar In Opleiding , een beginnend leraar die zijn lesopdracht die hij op dat ogenblik vervult (LIO-baan), kan laten meetellen voor een deel van zijn lerarenopleiding.

De LIO is dus zowel een gewone leerkracht als een cursist/ student in de lerarenopleiding. Het bijzondere is dat het lesgeven niet alleen werken is, maar ook leren (leerwerktraject). De leraar in opleiding wordt begeleid door zowel de LIO-begeleider van de opleidingsinstelling (CVO of universiteit) als door een mentor in de stageschool.

[c:vocv:8647](#)

[Leerzame gesprekken : docenten verbeteren de interactie in de klas met behulp van observatie en coaching](#)

[auteur] Bolle, T.. - ISSN 1381-8201 - 2010.

In: Les. - Jrg. 28 (2010), nr. 163 ; p. 3-6

Docenten van het Expertisecentrum Taalontwikkeling van het ISK in Utrecht begeleiden docenten in het vo, mbo en het vmbo met het verbeteren van de interactie tijdens hun lessen. Ze hebben hiertoe samen met de Hogeschool Utrecht een Taalwaaier gemaakt gericht op leerzame gesprekken in de klas. De begeleiders zijn hierbij afwisselend de adviseur, de observant en de coach van andere docenten. In dit artikel een beschrijving van hun ervaringen en ideeën.

[c:vocv:9566](#)

[Leraren: behoefte aan nascholing ? : een studie naar de nascholingsbehoeften van leraren secundair onderwijs](#)

[auteur] Vandercruysse, Sylke ; [auteur] De Fraine, Bieke ; [auteur] Van den Noortgate, Wim. - ISSN 1373-34318 - 2011.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 41 (2011), nr. 3, p. 133-143

Een grondig inzicht in de nascholingsbehoeften van leraren is noodzakelijk onder meer omdat de educatieve vraag en de deelname uit de behoeften voortvloeien (of net niet).

Wanneer er een duidelijk zicht is op de nascholingsbehoeften van leraren, kunnen niet alleen de scholen maar ook de nascholingscentra hierop inspelen. Op die manier wordt het aanbod optimaal afgestemd op de vraag en wordt de vraag niet langer gestuurd door het aanbod. Uit

deze studie bleek dat leraren van het (buitengewoon) secundair onderwijs wel degelijk behoefte aan nascholing ervaren.

Aan bepaalde nascholingen wordt wel in sterkere mate behoefte ervaren dan aan andere nascholingen. De nascholingsinhouden kunnen volgens de behoefte-ervaring van de leraren in de volgende vier groepen worden ingedeeld, namelijk nascholingsbehoeften over

- (1) aspecten op microniveau,
- (2) organisatorische en didactische aspecten,
- (3) aspecten op mesoniveau en
- (4) vakspecifieke aspecten.

Het onderwerp van de nascholing beïnvloedt, naast de behoefte, ook de gerichtheid en de manier waarop de nascholing georganiseerd moet worden.

[c:vocv:12274](#)

[Leraren in het beroepsonderwijs - Themanummer](#)

[auteur] van der Meer, Joke. - 2014.

In: Profiel. - Jrg. 23 (2014) nr. 7

[c:vocv:9598](#)

[Nascholing op onze school](#)

[auteur] Van Craenendonck, L.. - ISSN 1379-92075 - 2011.

In: Informatie Vernieuwing Onderwijs (IVO), jrg. 32 (2011), nr. 122, p. 70-72

In reeks: IVO : Professionalisering Leraar - themanummer

Als leidmotief voor het nascholingsbeleid in onze school hanteren we de uitspraak van Georges Monard, die hij deed toen hij nog secretaris-generaal op het Ministerie van Onderwijs was:

'Het kan toch niet zijn dat jonge mensen overgeleverd worden aan een leraar die zijn diploma in pakweg dertig jaar nooit moest actualiseren...'

Nascholing behoort dus, ook volgens ons, tot de taakinvulling van iedere leraar.

[c:vocv:9599](#)

[Nascholingsbeleid op scholengemeenschapniveau](#)

[auteur] Scheers, N.. - ISSN 1379-92075 - 2011.

In: Informatie Vernieuwing Onderwijs (IVO), jrg. 32 (2011), nr. 122, p. 66-69

In reeks: IVO : Professionalisering Leraar - themanummer

De scholengemeenschap, J.B.David-Lier, is geografisch gezien heel speciaal. In het centrum van Lier, op een boogscheut van elkaar, liggen de vijf grote secundaire scholen van de scholengemeenschap J.B.David-Lier.

Om dit te illustreren: op minder dan vijf minuten kan men vanuit het Sint-Gummaruscollege, doorheen de gebouwen van de drie Sint-Ursulascholen via Sint-Aloysius in het VTI aankomen. Deze concentratie van de scholen dwong de directies ook reeds voor het ontstaan van de scholengemeenschap tot samenwerking.

[c:vocv:10983](#)

[Een neus voor CLEO : over competentiegericht leren en onderwijzen](#)

[auteur] Bosman, L. ; [auteur] Gombeir, D. ; [auteur] Detrez, C.. - ISSN 1373-34318 - 2012.

In: Impuls voor onderwijsbegeleiding. - Jrg. 43 (2012), nr. 1, p. 20-30

'Een neus voor CLEO' (= Competent Leren en Onderwijzen) was een nascholingsparcours in het kader van de prioritaire nascholings thema's.

Welke waren de uitgangspunten en wat behelst de verdere concretisering van competentiegericht leren en onderwijzen?

[c:vocv:9601](#)

[Op weg naar een naadloze ondersteuning van scholen door nascholers en begeleiders](#)

[auteur] Vanderhauwaert, R.. - ISSN 1379-92075 - 2011.

In: Informatie Vernieuwing Onderwijs (IVO), jrg. 32 (2011), nr. 122, p. 39-43

In reeks: IVO : Professionalisering Leraar - themanummer

[c:vocv:9604](#)

[Professionalisering en Nascholing](#)

[auteur] Wuyts, R.. - ISSN 1379-92075 - 2011.

In: Informatie Vernieuwing Onderwijs (IVO), jrg. 32 (2011), nr. 122, p. 19-22

In reeks: IVO : Professionalisering Leraar - themanummer

Sinds enkele jaren is de term 'professionalisering' sterk aanwezig in het onderwijsveld. 'Levenslang Leren' is een motto dat in de hele maatschappij leeft en het geldt ook voor alle actoren op een school.

Er ontstaan nieuwe didactische principes, die leraren zouden moeten toepassen in hun lessen; wetenschappelijk onderzoek levert nieuwe didactische inzichten; er komt een wijziging in de schoolbevolking, de maatschappij... en de school wordt verondersteld daarop in te spelen en dus professionaliseert zich.

[c:vocv:10175](#)

[Professionalisering van docenten in het HBO, samenvatting een gevalstudie binnen een economisch domein](#)

[auteur] Zijlstra, A. ; [auteur] Meerman, M.G.M.. - ISSN 0920-0665 - 2011.

In: OVO - Onderzoek Van Onderwijs, jrg. 40 (2011), nr. 3 ; p. 63-69

De onderzoekers, Arthur Zijlstra, Frederiek van 't Hooft en Martha Meerman van het lectoraat gedifferentieerd HRM van de Hogeschool van Amsterdam, richten zich speciaal op deze vorm van professionalisering omdat het doorgaans tot de activiteiten wordt gerekend van de HRM professional.

In dit verslag refereren we naar de activiteiten van slechts één onderwijsinstituut in het hoger beroepsonderwijs. Generalisaties van de uitkomsten zijn dan ook geenszins aan de orde. Het doel van dit onderzoeksverslag is erop gericht het debat over formele professionalisering verder te voeren.

We formuleren daartoe verschillende conclusies die, onafhankelijk van hetgeen er feitelijk gebeurt in de eigen opleiding of team, het overdenken waard zijn. We willen daarmee niet alleen bereiken dat er meer bewust voor professionaliseringsactiviteiten wordt gekozen, maar dat ook de randvoorwaarden worden gecreëerd om die keuzes een kans van slagen te geven.

[c:vocv:13142](#)

[Verdieping - Deskundigheidsbevordering en achtergrondliteratuur voor Nt2-docenten](#)

- ISSN 1381-8201 - 2016.

In: Les. - Jrg. 34 (2016), nr. 197 ; p. 79-87

- (Les - NT2-leermiddelen 2009-2016 [themanummer]. - 2016)

In het materiaalnummer mag een overzicht van literatuur die voor taaldocenten van groot belang is bij het uitoefenen van hun vak, niet ontbreken.

In het competentieprofiel Docent Nederlands als Tweede Taal staat onder andere dat een Nt2-docent regelmatig nadenkt over haar beroepsopvattingen en professionele bekwaamheid. Hij/zij streeft ernaar zijn beroepsuitoefening bij de tijd te houden en te verbeteren. Hieronder

een overzicht van titels, in alfabetische volgorde, die naast de vele artikelen in het vaktijdschrift Les, de vaardigheden van de Nt2-docenten kunnen uitbreiden en verdiepen.

[c:vocv:9123](#)

Waarom stappen afgestudeerden aan de lerarenopleiding (niet) in het lerarenberoep ? Een studie naar de rol van de lerarenopleiding

[auteur] Rots, Isabel. - ISBN 90-301-1586-6 - Mechelen : Plantyn, 2010.

In: Schoolleiding en -begeleiding 2. - Personeel en organisatie. - Afl. 24, oktober 2010. - human resources management. - p. 1-32

Uit onderzoek blijkt dat ieder jaar een deel van de afgestudeerden aan een lerarenopleiding uiteindelijk toch niet de stap zet naar het onderwijs. Dat kan uiteraard verschillende oorzaken hebben.

In dit artikel wordt gefocust op de rol die de lerarenopleiding daarin speelt :

welke ervaringen tijdens de opleiding beïnvloeden de keuze van de student-leerkrachten om daadwerkelijk voor de klas te gaan staan of toch voor een andere job te kiezen?

Dit wordt geïllustreerd aan de hand van twee gevalstudies (uit een veel ruimer onderzoek) van twee leerkrachtstudenten, van wie de beroepsmotivatie een belangrijke verandering ondergaat tijdens hun opleiding.

Boek

[c:vocv:12835](#)

Beroepsprofiel van de leraar als black box : analyse van de werking van onderwijsstandaarden

[auteur] Ceulemans, Carljine. - ISBN13 978-90-441-3328-8 - Antwerpen : Garant, 2015. - 220 p.

De vanzelfsprekendheid waarmee leraar-zijn en leraar-worden vandaag gevat worden in competentieprofielen en beroepsstandaarden, is zeer merkwaardig.

In dit boek vertrekt de auteur van de vaststelling dat deze ogenschijnlijk eenduidige dingen intussen zo vertrouwd zijn dat we ons de (onderwijs)wereld niet meer zonder kunnen voorstellen.

Op zoek naar een verklaring voor de aantrekkingskracht die van onderwijsstandaarden lijkt uit te gaan, treedt Carljine Ceulemans in de voetsporen van het Vlaamse beroepsprofiel en de basiscompetenties van de leraar. Ze brengt in kaart wat er precies gebeurt wanneer deze een rol beginnen te spelen en aan belang winnen.

Ze laat zien hoe vragen die velen van ons bezighouden die naar de goede leraar, de goede lerarenopleiding en goed onderwijs en waarover gesproken en gediscussieerd kan worden, daarbij verglijden naar een gegeven, waarover we niet veel meer kunnen zeggen dan dat het er nu eenmaal is en we er dus wel rekening mee moeten houden. Door de werking van het beroepsprofiel te reconstrueren en de mechanismen die het stabiliteit verlenen bloot te leggen, biedt dit boek een aanzet om onze geroutineerde manier van omgaan met onderwijsstandaarden te herbekijken.

[c:vocv:8543](#)

Gelijke kansen op school: het kan ! Zestien sporen voor praktijk en beleid

[auteur] Nicaise, Ides ; [auteur] Desmedt, Ella. - ISBN13 978-90-301-9259-6 - Mechelen : Plantyn, 2008. - 500 p.

Het boek wil niet alleen analyseren waarom de ongelijkheid in ons onderwijs zo groot is. Het wil ook tonen hoe het wél kan lopen. Het boek wil scholen, leerkrachten en andere onderwijsactoren bemoedigen en handvatten reiken, met praktijkvoorbeelden in de hand. Het boek brengt wetenschappelijke duiding, projecten, beleidsvoorstellen en reportages samen in drie domeinen: gelijke kansen, gelijke behandeling en gelijke uitkomsten.

Het boek *Gelijke Kansen op school, het kan. Zestien sporen voor praktijk en beleid* (Ides Nicaise & Ella Desmedt, red.) onderzoekt een brede waaier van concrete strategieën, zowel in de klas als op school- en systeemniveau.

Het inleidende hoofdstuk geeft een overzicht van sociale achterstellingsmechanismen in het onderwijs. Daarna zetten zestien thematische hoofdstukken elk één deelstrategie voor meer gelijkheid in de kijker. Vragen waarop een antwoord wordt geformuleerd zijn:

- Hoe kunnen de noodzakelijke randvoorwaarden gecreëerd worden om een ongelijke beginsituatie te compenseren?
- Op welke manier slopen we de sociale barrières in structuren, leerplannen, onderwijsmethodes?
- Kunnen we erin slagen ouders en leerlingen sterker bij het (leer)proces te betrekken?
- En vooral, hoe maken we dat kinderen zich goed voelen op school?

Het boek is gestoffeerd met reportages uit de Belgische onderwijswereld. Want er is al veel deskundigheid aanwezig, en theorie werd al vaak in praktijk omgezet.

[c:vocv:12643](#)

[Herstel van de pedagogische dimensie in de ontwikkeling van mens en wereld](#)

[auteur] van den Berg, Dolf. - ISBN13 978-90-441-3278-6 [paperback] - Antwerpen : Garant, 2015. - 257 p., ill.

Met goed onderwijs zijn grote belangen gediend. Niet verwonderlijk dus dat politici, bestuurders en belangenbehartigers het onderwijs willen beheersen en veranderen. Zij richten zich daarbij met name op leraren, die daardoor steeds minder ruimte ervaren om een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren aan de essentie van onderwijs: het voortdurende scheppings- en wordingsproces van ieder kind en de wereld.

De pedagogische relatie tussen leraar en leerling komt zo steeds meer onder druk te staan. Het gebrek aan professionele ruimte en het gevoel in de pedagogische relatie tekort te schieten, begint steeds meer mensen in het onderwijs te beknellen.

Zij zijn de bestuurlijke drukte en de stapeling van beleid beu en willen terug naar de kern:

- waartoe dient het onderwijs?

Om over die vraag een goed gesprek te kunnen voeren, is een gemeenschappelijke vocabulaire noodzakelijk.

In dit boek ontwikkelt en onderbouwt Dolf van den Berg die gemeenschappelijke taal, waarbij hij onder meer teruggrijpt op pedagogische thema's en begrippen die in de afgelopen vijftig jaar onder de mat zijn geveegd, zoals de pedagogische vrijheid, de waardigheid van elke mens, de pedagogische relatie, het wederkerig proces van geven en ontvangen, het geloof in de kracht van mensen, de hoop op de toekomst en de liefde in de vorm van voor elkaar beschikbaar zijn: het jij-dat-mij-ter-harte-gaat.

[c:vocv:13043](#)

[Hoe kan je de impact van professionalisering voor leraren in kaart brengen - praktijkbijdrage](#)

[auteur] Merchie, Emmelien ; [auteur] Tuytens, Melissa ; [auteur] Devos, Geert ; [auteur] Vanderlinde, Ruben. - Brussel : Departement onderwijs en vorming, 2016. - 90 p.

In deze publicatie wordt verslag gemaakt van een kortlopend O&O onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming.

Dit project werd uitgevoerd door de Vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent van januari 2015 tot oktober 2015 en verkende indicatoren om de mogelijke impact van professionaliseringsinitiatieven voor leraren in kaart te brengen.

De publicatie is opgevat als een praktijkbijdrage. Met de publicatie willen we diverse onderwijsactoren een meer coherente taal aanbieden voor de evaluatie van professionaliseringsinitiatieven voor leraren. Binnen het O&O-onderzoek stonden twee doelstellingen centraal:

1. het opstellen van een verfijnd conceptueel raamwerk voor transfereffecten van professionaliseringsinitiatieven, en
2. een overzicht bieden van methodieken en meetinstrumenten om de indicatoren binnen dit verfijnd raamwerk in kaart te brengen.

[c:vocv:12300](#)

[Laat leraren schitteren : inspiratiegids voor leraren en lerarenopleidingen van morgen](#)

[auteur] Wouters, Ruth ; [auteur] Haven, Rudi ; [auteur] Winters, Annemie ; [auteur] De Fraine, Bieke ; [auteur] Henkens, Bregt. - ISBN13 978-94-014-1846-1 [paperback] - 1 ed. - Leuven : LannooCampus, 2014. - 212 p.

Laat leraren schitteren wil een constructieve bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat over de hervorming van het secundair onderwijs.

De auteurs onderzochten - in het kader van een kernproject van School of Education - de implicaties voor de lerarenopleiding en bundelden bevindingen uit literatuur, interviews met experts en gesprekken met lerarenopleiders en schoolleiders. Het resultaat van dit praktijkonderzoek toont vijf verander(en)de verantwoordelijkheden voor leraren en lerarenopleidingen aan.

Zo is de leraar van de toekomst meer dan alleen kennisoverdrager, en treedt hij/zij ook op als competentieontwikkelaar, diversiteitsbegeleider, maatschappelijk geëngageerd vakdeskundige en leer- en keuzebegeleider. Introducties in het thema, praktijkverhalen, actieve werkvormen en methodieken inspireren om de professionele ontwikkeling van (toekomstige) leraren te realiseren.

[c:vocv:8524](#)

[Leercoaching in het HBO, Student : een kapstok voor competentiegericht leren en ontwikkelen](#)

[auteur] van der Hoeven, Jette. - ISBN13 978-90-313-5312-5 - Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2009. - 138 p.

24 cm

Samen uitgegeven met: Leercoaching : samenwerken & feedback : een spel voor het vergroten van je vaardigheden om samen te werken / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

Samen uitgegeven met: Leercoaching coachen is... een spel voor het ontwikkelen van jouw coachvaardigheden / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

Samen uitgegeven met: Leercoaching in het HBO : een kapstok om studenten uit te dagen zelf de regie te nemen / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

- Hoe leer je je beroep steeds beter uit te oefenen en daarbij steeds beter zelf te bepalen wat je wilt, kunt, doet en presteert?
- Hoe kun je je eigen weg vinden en kennis opbouwen om te leren en te ontwikkelen vanuit wat jij belangrijk vindt?

Met behulp van *Leercoaching* kunnen studenten de antwoorden op deze wezenlijke vragen zelf achterhalen.

De auteur geeft studenten inzicht in de manier waarop zij leren. Studenten kunnen met behulp van *Leercoaching* zelf aan de slag met doelen stellen, oriënteren en plannen, uitvoeren en evalueren. De uitkomst is een persoonlijke leerweg die op systematische wijze tot stand is gebracht. Daarnaast kunnen studenten elkaar en hun leercoaches feedback geven op een opbouwende wijze.

[c:vocv:8520](#)

[Leercoaching : samenwerken & feedback : een spel voor het vergroten van je vaardigheden om samen te werken](#)

[auteur] van der Hoeven, Jette. - ISBN13 978-90-313-6199-1 - Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2009.

doos, 12 cm ; dobbelsteen ; 81 kaarten ; spelregels

Samen uitgegeven met: Leercoaching coachen is... een spel voor het ontwikkelen van jouw coachvaardigheden / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

Samen uitgegeven met: Leercoaching in het HBO : een kapstok om studenten uit te dagen zelf de regie te nemen / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

Samen uitgegeven met: Leercoaching in het HBO, Student : een kapstok voor competentiegericht leren en ontwikkelen / van der Hoeven, Jette. - Houten, 2009

Door middel van het spel van Leercoaching kunt u spelenderwijs diepgang geven in bijvoorbeeld het geven van feedback, reflecteren, kiezen van een manier om te leren, discussiëren, enz.

In het spel Samenwerken & feedback verdiepen studenten de samenwerking en leren ze feedback te geven. Daarbij schrijven zij de leervragen op die bij hen passen om samenwerken en feedback geven te ontwikkelen. Die leervragen worden vervolgens uitgewerkt in een plan van aanpak.

Voor wie? Het boek is bedoeld voor ontwerpers: docenten, onderwijskundigen, trainers en uitgevers en zal daarnaast zeker goed dienst kunnen doen in opleidingen onderwijskunde en lerarenopleidingen.

De auteurs hopen dat u de verleiding tot het lezen ervan niet kunt weerstaan.

[c:vocv:6524](#)

[De leraar in de kennissamenleving : beschouwingen over een nieuwe professionele identiteit van de leraar, de innovatie van de lerarenopleiding en het management van de onderwijsvernieuwing](#)

[auteur] Coonen, Hubert. - ISBN 90-441-1784-X - Antwerpen : Garant, 2005. - 57 p.

In dit boek wordt een pleidooi gehouden voor een discussie over de beroepsidentiteit van de leraar in een kennissamenleving. De functie van leraar heeft in de vorige eeuw kenmerken aangenomen van het industriële organisatieconcept in het onderwijs. Hierdoor heeft de functie van leraar sterke ambachtelijke en routinematige kenmerken gekregen die niet meer adequaat zijn voor het leren in de kennissamenleving.

Het beroep is dringend aan vernieuwing toe.

In de kennissamenleving wordt van leraren gevraagd dat ze zelf voortdurend blijven leren en hun kennis en creativiteit inzetten voor het arrangeren van moderne leeromgevingen voor leerlingen en studenten.

Het leraarsberoep vereist een brede oriëntatie in kennisdomeinen en bekwaamheid in het ontwerpen van aantrekkelijke leerprocessen. Een voortdurende innovatieve beroepshouding is een vereiste voor een moderne beroepsuitoefening van het leraarschap. Het inzetten en benutten van moderne technologie en het herontwerpen van de schoolgebouwen tot moderne leercentra vraagt om duurzame overheidsinvesteringen. Lerarenopleidingen zullen ingrijpend moeten worden vernieuwd.

De tijd dat een leraar kan volstaan met een initiële opleiding, is voorbij. Levenslang leren is ook voor de leraar een vereiste. Leraren-opleidingen moeten in nauwe samenspraak met scholen aanvullende en hogere opleidingen voor leraren aanbieden. Het schoolmanagement moet er zorg voor dragen dat de hogere expertise van leraren ook daadwerkelijk in het onderwijs wordt ingezet. De expertise-ontwikkeling moet de school direct ten goede komen.

[c:vocv:12857](#)

[Leraars : profiel van een beroepsgroep](#)

[auteur] Elchardus, Mark ; [auteur] Huyge, Ellen ; [auteur] Kavadias, Dimokritos. - ISBN13 978-90-209-8687-7 [paperback] - 1 ed. - Leuven : LannooCampus, 2009. - 192 p., ill.

Mark Elchardus, Ellen Huyge, Dimokritos Kavadias ... [et al.]

In dit boek komt u meer te weten over de beroepsgroep van de leraars. Van werktijden over verloning tot tevredenheid. Er wordt onder meer nagegaan welke de sociale achtergrond is van leraars, waarom ze voor het lerarenberoep kozen, hoe ze praktijk en gezin verzoenen en welke hun culturele en interesses en praktijken zijn.

Op basis van zestien onderzoeken en verschillende focusgroepsgesprekken vergelijkt het boek leraars op deze en nog andere punten met andere werkende Vlamingen.

Op een zeer toegankelijke wijze krijgt de lezer de analyses en de samenvattingen van de verschillende onderzoeken ; Leraars krijgen een bijzonder zware opdracht toebedeeld. Zij moeten jongeren niet alleen voorbereiden op een veeleisende arbeidsmarkt, maar zij moeten ook aan burgerschaps- en persoonsvorming doen, aandacht hebben voor de waarden en de attitudes van hun leerlingen, een juist evenwicht vinden tussen kennis en vaardigheden. Het aantrekken en behouden van goede en gemotiveerde leraars wordt daarom een prioritaire opdracht.

De vooruitzichten zijn niet rooskleurig: de inschrijvingscijfers aan de lerarenopleidingen dalen en jonge leraars stromen vaak snel weer uit het beroep. Er dreigt een tekort aan leraars. Uit het beschikbare Vlaamse onderzoek blijkt dat een loopbaan in het onderwijs door vele jonge mensen onaantrekkelijk wordt geacht. Ook heel wat leraars kampen met gevoelens van frustratie en onmacht. Dat onderzoek, hoe boeiend ook, heeft echter één groot tekort. Het

heeft enkel betrekking op leraars en laat daarom niet toe na te gaan of leraars hun beroepssituatie anders beleven dan mensen in andere beroepen.

In dit boek worden leraars vergeleken met andere beroepsgroepen. Dat gebeurt op basis van zowel enquêtemateriaal als focusgroepgesprekken met leraars en ex-leraars. In Leraars wordt nagegaan welke de sociale achtergrond is van de leraars, hoe hun studies verliepen, waarom ze voor het lerarenberoep kozen, met welke verwachtingen ze aan hun taak zijn begonnen, hoe tevreden ze zijn in beroep en leven, hoeveel uur ze werken, hoe ze beroep en gezin verzoenen, hoe hun loopbanen verlopen, wat ze daarvan vinden, hoeveel ze verdienen, welke houdingen en opvattingen ze hebben, in welke mate ze deelnemen aan het verenigingsleven, welke hun culturele interesses en praktijken zijn. Op al die punten worden de leraars vergeleken met mensen in andere beroepen. (Bron: Lannoo)

[c:vocv:8551](#)

Leren van binnenuit : onderwijsontwikkeling in een nieuwe tijd

[auteur] Korthagen, Fred ; [auteur] Lagerwerf, Bram. - ISBN13 978-90-244-1799-5 - Barneveld : Nelissen, 2008. - 176 p.

- Hoe kunnen leraren in het basis- en voortgezet onderwijs het beste uit hun leerlingen halen?

De auteurs willen leraren, schoolleiders en ouders ondersteunen bij het beantwoorden van deze vraag. Ze gaan daarbij uit van de talenten en de kwaliteiten die leerlingen al in zich hebben in plaats van waar ze in tekort schieten. 'Leren van binnenuit' geeft zowel houvast bij een radicale omslag als inspirerende en praktische ideeën voor kleine veranderstappen.

De auteurs richten zich op het basis- en voortgezet onderwijs, maar 'Leren van binnenuit' biedt ook ideeën voor hoger onderwijs en bedrijfsopleidingen. Het boek is vooral bestemd voor leraren, schoolleiders en ouders.

[c:vocv:10546](#)

Mogelijkheden tot differentiatie binnen de SLO in functie van het werken met laaggeschoolde volwassenen

[auteur] Dejaeger, Karlien ; [auteur] Faes, Jos ; [auteur] Peeters, Inge. - Leuven : CVO TNA, CVO LimLo, K.U.Leuven, 2010. - 271 p.

project ENW SoE 2008/7

Dit project beoogde de mogelijkheden te onderzoeken en uit te werken om binnen het kader van de specifieke lerarenopleiding aandacht te besteden aan het leren van laaggeschoolde volwassenen en hieraan aangepaste les-/instructiemethodes. Hiermee wil de projectgroep tegemoet komen aan de opleidingsnoden van (toekomstige) leraren die (willen) werken met deze doelgroep.

Om dit doel te bereiken werd er een differentieel leertraject rond het educatief begeleiden van laaggeschoolde volwassenen uitgewerkt in een syllabus. Daarvoor werd vertrokken van een gecoördineerd competentieprofiel binnen de grenzen van de decretale basiscompetenties voor de leraar secundair onderwijs en de competenties waarover een begeleider van laaggeschoolde volwassenen dient te beschikken.

Dit leertraject is gestoffeerd met een aantal theoretische opleidingsonderdelen en praktijkopdrachten.

Thema's die in het lessenpakket aan bod komen zijn o.a. interculturele communicatie, trajectbegeleiding, diversiteit, het leren van laaggeschoolde volwassenen, lesgeven aan laaggeschoolde volwassenen,...

[c:vocv:8250](#)

Onderwijsonderzoek : redelijk eigenzinnig !

[auteur] Lochtman, Katja ; [auteur] Van Looy, Linda ; [auteur] Coninx, Myriam. - ISBN13 978-90-5487-415-7 - Brussel : VUBPress, 2007. - 256 p.

In reeks: Onderwijs en samenleving ; 10

Een gevarieerde bijdrage over onderwijsonderzoek aan de academische lerarenopleiding van de vrije Universiteit Brussel.

Dit tiende deel, Onderwijsonderzoek: redelijk eigenzinnig - Gevarieerde bijdragen over onderwijsonderzoek aan de academische lerarenopleiding van de Vrije Universiteit Brussel, kan worden beschouwd als een jubileumuitgave waarin uitgebreid teruggeblikt wordt op de negen eerdere delen, en waarin de balans wordt opgemaakt van het effect van de hierin gepubliceerde onderzoeken.

Onderwijs en samenleving heeft niet alleen geleid tot de ontwikkeling van een hele serie instrumenten die studenten en leraren kunnen inzetten om aan toegepast wetenschappelijk onderzoek of aan actieonderzoek te doen. Bovendien wordt vastgesteld dat de aanbevelingen geformuleerd in de verschillende volumes gehoor hebben gevonden bij het beleid. Onderwijsonderzoek: redelijk eigenzinnig - biedt een goed gefundeerde en bijzonder actuele staalkaart van wat er op didactisch gebied beweegt in diverse disciplines.

Deze uitgave is een must voor leerkrachten, studenten, (vak)didactici, pedagogische begeleiders, beleidsmensen,...

[c:vocv:8552](#)

[Onderwijsprofessionaliteit en regelgeving : een onderzoek naar de randvoorwaarden voor de erkenning en ontwikkeling van professionaliteit van leraren](#)

[auteur] Pauwels, Sigrid. - ISBN13 978-90-5487-639-7 - Antwerpen : UPA, 2009. - 224 p.

Professionaliteit en alle prerogatieven die daarmee gepaard gaan, bijvoorbeeld autonomie in de beroepsuitoefening, zijn algemeen gekend voor vrije beroepen zoals arts, advocaat of architect.

Voor beroepen die worden uitgeoefend in een contractuele of statutaire arbeidsverhouding ligt de invulling van professionaliteit echter een stuk moeilijker. De gezagsverhouding met de werkgever speelt immers een belangrijke rol bij de erkenning als professional en de mogelijkheden om zich professioneel te ontwikkelen.

In de onderwijscontext ligt dit nog complexer, als gevolg van een veelheid aan actoren en belanghebbenden.

- Bepaalt een leraar zijn pedagogisch-didactische aanpak autonoom?
- Welke rol spelen de schooldirectie, de inrichtende macht, de collega's, de ouders, de leerlingen, de overheid en de maatschappij daarbij?

De deskundigheid en de professionele ontwikkeling van leraren zijn dan ook geen louter onderwijskundige gegevens, ze worden tevens sterk beïnvloed door onderwijsregelgeving. Beide invalshoeken, onderwijskundig en juridisch, hebben dezelfde centrale doelstelling: de maatschappelijke opdracht realiseren om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden voor iedereen. Toch zijn onderwijskunde en onderwijsregelgeving twee systemen met een eigen perspectief. Een onderwijskundige benadering start vanuit een leerperspectief, waarbij zelfsturing in de zin van persoonlijke motivatie en vaardigheden van de leraar om zich te ontwikkelen centraal staan, binnen een ondersteunende context.

Een juridische benadering start vanuit rechten en plichten van individuen die afdwingbaar zijn, mechanismen voor externe sturing, controle en sanctionering zijn dus belangrijk. Deze juridische aspecten bleven tot nog toe echter buiten beschouwing in het onderzoek naar professionaliteit van leraren.

De auteur heeft daarom in haar proefschrift de onderwijskundige en juridische benadering van professionaliteit van leraren aan elkaar getoetst en, waar mogelijk, verzoend.

[c:vocv:9191](#)

[Onderzoekvaardig in onderwijs](#)

[auteur] Gerritsma, Anna ; [auteur] de Haan, Henkjan ; [auteur] den Hollander, Irmgard ; [auteur] Mitzschke, Matthias ; [auteur] van der Veen, Ydwine. - ISBN13 978-90-232-4629-9 - Assen : Van Gorcum, 2010. - 124 p.

Onderzoekvaardig in Onderwijs is een 12-stappenplan voor het doen van praktijkonderzoek (practice based evidence) in het primair en voortgezet onderwijs.

Een goede leerkracht heeft een onderzoekende houding. Om maximaal resultaat uit je leerlingen te halen, zet je deze houding om in goed onderzoek. Een goede onderzoeker word je niet zomaar.

Het boek Onderzoekvaardig in Onderwijs helpt op een heldere manier iedere student/leerkracht onderzoekvaardig te worden. Onderzoek is een cyclisch proces waarbij de onderzoeker steeds een lijn legt tussen theorie en praktijk en vice versa. Om het proces op

een heldere, overzichtelijke manier aan te bieden, gaan we uit van een 12-stappenplan. Het hangt van de situatie van de student/leerkracht af bij welke stap hij begint en eindigt.

In de inleiding vind je suggesties hoe je met het boek kunt werken. Onderzoekvaardig in Onderwijs is geschreven voor studenten en leerkrachten in het primair en voortgezet onderwijs.

Het boek is interessant en inspirerend voor studenten en leerkrachten met diverse vooropleidingen. Het is een overzichtelijk werk voor zowel excellente studenten als voor studenten die extra uitleg en voorbeelden nodig hebben.

De auteurs zijn werkzaam op lerarenopleidingen. Ze bundelden hun jarenlange ervaring in het onderwijs en hun specifieke kennis en vaardigheden met hetzelfde doel als de beoogde gebruiker van dit boek: onderwijsverbetering.

[c:vocv:7306](#)

[De pedagogische dimensie 46 : docenten en waardenvormen dialogen](#)

[auteur] Veugelers, Wiel. - ISBN 90-78087-06-4 - Amsterdam : Universiteit van Amsterdam (UvA), Stichting Kohnstamm Instituut, Stichting Centrum voor Onderwijsonderzoek (SCO), 2006. - 46 p.

Het resultaat van Kortlopend Onderwijsonderzoek (KLOO) De ontwikkeling van waarden en normen en de bijdrage van het onderwijs daaraan krijgt steeds meer aandacht. Veelal wordt daarbij gepleit voor meer dialogische werkvormen.

In een exploratief onderzoek spraken we met docenten uit het voortgezet onderwijs, die graag waardenvormende dialogen in hun klas hebben zodat leerlingen op een interactieve en reflexieve wijze bezig zijn met hun identiteitsontwikkeling.

Het onderzoek is uitgevoerd op verzoek van het CBOO door Wiel Veugelers, hoogleraar Universiteit voor Humanistiek te Utrecht.

[c:vocv:10142](#)

[Press Pauze : ruimte creëren voor open exploreren](#)

[auteur] Gombeir, Dirk ; [auteur] Bosmann, Luk ; [auteur] de Bisschop, Katrin ; [auteur] Detrez, Chico ; [auteur] Schrooten, Erik ; [auteur] van Waeyenberge, Pieter. - ISBN13 978-90-334-8575-6 - Leuven : Leuven/Den Haag, 2011. - 168 p.

In reeks: Vitaal leren in eigentijds onderwijs

Je staat als leraar voor de klas, of je bent docent of lector in een lerarenopleiding? Dan ben jij doorgaans druk doende met leerdoelen, lesvoorbereidingen en handboeken. En je worstelt altijd weer met het nare gevoel zelden of nooit tijd te vinden om alles even te overdenken: er komen altijd weer nieuwe, andere uitdagingen op je af.

Waar het echt om draait, het lesgeven en het jongeren aansteken met jouw passie voor het vak, raakt ondergesneeuwd onder alle administratief geklooi waarmee je ieder ogenblik in orde moet zijn. Een verstikkende situatie

Dit boek nodigt je uit even stil te vallen, de pauzeknop in te drukken. Press pauze en laat je uitdagen om op tegendraadse en verrassende wijze te kijken naar het eigen didactische handelen. Wat we jou aanreiken is geen afgerond verhaal, geen set van didactische handvatten die je voortaan zo en niet anders moet gebruiken. We gaan ervan uit dat jij ervaringsdeskundige bent, dat het aan jou is te beslissen wat je aan wilt vangen met wat je in dit boek vindt. De kern van ons verhaal bestaat uit een set van kaarten die een veelheid aan getuigenissen, vragen, voorbeelden, citaten bevatten die jou anders naar de eigen praktijk willen laten kijken.

- Wie ben jij als leraar of lerarenopleider?
- Wat wil jij bereiken met jouw didactische aanpak?
- Hoe kijk jij naar jouw leerlingen of studenten?
- Waar is het jou echt om te doen?

Het zijn vragen die centraal staan in alles wat jij iedere dag onderneemt met jonge, ambitieuze mensen.

[c:vocv:11964](#)

[Professionalisering op school, meer dan een nascholingsplan](#)

[auteur] Schotanus, Annemie ; [auteur] Valcke, Andries ; [auteur] Bollaert, Koen. - ISBN13 978-90-5718-381-2 - Bussel : ASPonderwijs, 2014. - 120p.

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap Werkinstrument voor professionaliseringsbeleid op school, gebaseerd op onderzoek en regelgeving. Kadert nascholing in de ruimere context van professionalisering.

Concrete handleiding om een professionaliseringsbeleid vorm te geven binnen de school, het centrum voor deeltijds leren, het centrum voor volwassenenonderwijs, de academie of het centrum voor leerlingenbegeleiding.

Het belang van levenslang leren is algemeen aanvaard.

- Maar wat betekent het voor een school met zoveel verschillende personeelsleden?
- Hoe pak je het aan om een beleid te voeren dat voor elk van die mensen zin heeft, maar uiteindelijk de leerling ten goede komt?

Het doel van dit boek is eenvoudig: praktische handvatten aanreiken waarmee directeuren hun professionaliseringsbeleid kunnen uitschrijven. Waar staan we, waar willen we naartoe, hoe doen we dat en hoe evalueren we?

De auteurs hanteren bewust de term professionaliseringsbeleid en niet nascholingsbeleid. Het eerste begrip is veel ruimer en omvat nascholing als een mogelijke waardevolle vorm van professionalisering. Het gaat om alle initiatieven die ervoor zorgen dat leden van schoolteams groeien in hun professionele deskundigheid.

Professionalisering op school omvat drie doelstellingen:

- Het boek biedt handvatten om het professionaliseringsbeleid van de school in kaart te brengen,
- om dit beleid aan een zelfevaluatie te onderwerpen en
- om een bestaand plan aan te passen of een nieuw professionaliseringsplan op te stellen.

De auteurs reiken een methodiek aan om nascholing te kaderen binnen een bredere visie op professionaliseren. Het boek brengt de verschillende professionaliseringsmogelijkheden binnen en buiten de school in kaart.

[c:vocv:12708](#)

[Strategisch opleiden en leren in organisaties](#)

[auteur] Bergenhenegouwen, Gerard J. ; [auteur] Mooijman, E.A.M.. - ISBN13 978-90-01-76421-0 [paperback] - 4de dr. - Groningen : Noordhoff, 2010. - 441 p., ill.

Op het terrein van opleiden en leren in organisaties (human resources development: HRD) heeft zich de afgelopen jaren een aantal opmerkelijke trends en ontwikkelingen voorgedaan. Een belangrijke ontwikkeling heeft betrekking op de verschuiving van 'opleiden' - met nadruk op activiteiten van de opleider - naar 'leren en kennisontwikkeling' - met nadruk op groei in de bekwaamheid van medewerkers.

De drijfveer voor deze verschuiving is gelegen in het inzicht dat de bijdrage van de individuele bekwaamheid een steeds belangrijkere factor is geworden bij vernieuwingen, zowel in bedrijfs- en productieprocessen als in strategiebepaling en organisatieontwikkeling. Dit betekent dat er een hernieuwde afstemming gaande is tussen organisatie en medewerkers in het algemeen en tussen de strategie van de organisatie en de inzet en deskundigheid van de medewerkers in het bijzonder.

Daardoor zijn ook de positie en taak van de afdeling Opleidingen binnen organisaties veranderd in een proactieve 'partner in business', gericht op het bevorderen van het lerend vermogen van de organisatie als zodanig.

In de vierde druk van 'Strategisch opleiden en leren in organisaties' staat het vraagstuk centraal van de nieuwe afstemming tussen het strategisch beleid van de organisatie en ontwikkelingsmogelijkheden van het individu.

Het boek biedt theorie, praktijkgerichte vraagstukken en stappenplannen met het oog op het inrichten van een adequate leercultuur en ontwikkelingstructuur binnen sterk veranderende organisaties. Verder zijn diverse nieuwe ontwikkelingen opgenomen, zoals lerend vermogen van organisaties, leertrajecten op de werkplek, talentmanagement, performance assessment, e-learning 2.0 en HRD-outsourcing.

Door de gestructureerde opzet en het actuele en complete karakter is het geschikt voor studenten in het universitair en hoger beroepsonderwijs en in (postdoctorale) vakopleidingen. Ook is het boek een praktische handleiding voor actieve HRD-professionals en managers met visie op opleiden en leren.

[c:vocv:9742](#)

Studiedag : hoger beroepsonderwijs (HBO5) in het volwassenenonderwijs

[auteur] Tratsaert, Pieter ; [auteur] Kurt Berteloot, ; [auteur] Demeersseman, Eddy ; [auteur] De Meyer, Hilde. - Brussel : Vlaams Parlement, 2011. - 26 p.

Deze publicatie werd opgemaakt naar aanleiding van de studiedag HBO5, anders hogerop! op 31 mei 2011 in het Vlaams Parlement.

Deze studiedag en de bijhorende publicatie zijn een gezamenlijk initiatief van de consortia volwassenenonderwijs en de stuurgroep volwassenenonderwijs.

Tekst: Tratsaert Pieter (red.), Berteloot Kurt, Demeersseman Eddy, De Meyer Hilde.

[c:vocv:8757](#)

Supervisie in onderwijs en ontwikkeling : delen en helen

[auteur] de Roos, S.. - ISBN13 978-90-313-7623-0 - Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2010. - 156 p.

Supervisie in onderwijs en ontwikkeling is bij uitstek geschikt voor opleidings supervisors, studenten supervisie kunde en docenten en studenten aan leraren opleidingen.

In Supervisie in onderwijs en ontwikkeling wordt supervisie opgevat als een generieke didactische methode. Deze methode kan worden toegepast op een breed scala van beroepen en functies waarin het systematische en doelbewuste contact met anderen voor de werkkuitvoering essentieel is.

In Supervisie in onderwijs en ontwikkeling wordt supervisie opgevat als een generieke didactische methode. Deze methode kan worden toegepast op een breed scala van beroepen en functies waarin het systematische en doelbewuste contact met anderen voor de werkkuitvoering essentieel is. Het boek is onderverdeeld in drie delen.

In Deel I komen de kaders van supervisie aan bod.

Wat kan supervisie betekenen?

Welke mogelijkheden en beperkingen zijn er, en welke eisen mogen er aan supervisors worden gesteld?

Deel II omvat drie verschillende benaderingen,

namelijk de vraag hoe spiritualiteit in supervisie ter sprake kan komen, hoe om te gaan met morele dilemma's in supervisie en hoe godsbeelden hun belemmerende of bevrijdende werking in supervisie krijgen.

Deel III ten slotte bestaat uit drie praktijkstudies.

Aan de orde komen het belang van lichaamstaal in supervisie, een narratieve aanpak van supervisie en de mogelijkheden van oplossingsgerichte vraagtechnieken..

Elektronisch document

[c:vocv:10502](#)

Aangetrokken door het onderwijs : beelden van onderwijs bij de instap in het lerarenberoep -onderzoek

[auteur] Meeus, Wil ; [auteur] Verbeeck, Gilberte. - Mechelen : Leerrijk-Plantyn nv, 2012. - 9 p.

Wil Meeus - docent didactiek, Instituut voor Onderwijs- en informatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen / Gilberte Verbeeck - praktijkassistente lerarenopleiding Universiteit Antwerpen.

Dit artikel gaat over de onderwijsbeelden van studenten die aan de lerarenopleiding beginnen. Hun visie op onderwijs is gegroeid door jarenlang zelf onderwijs te genieten. Deze onderwijsvisie brengen ze mee naar de lerarenopleiding wanneer ze overwegen om in het beroep van leraar te stappen.

Om een zicht te krijgen op deze onderwijsbeelden werd een generatie beginnende studenten aan een academische lerarenopleiding gevraagd om een onderwijsmetafoor uit te schrijven op twee tijdstippen, namelijk tijdens de allereerste les van de opleiding en na twee maanden van opleiding.

Dit artikel presenteert de resultaten van deze bevraging en gaat na of er verschuivingen optreden tussen de twee bevragingsmomenten. Verder wordt ervoor gepleit om in de lerarenopleiding met de onderwijsopvattingen van studenten aan de slag te gaan, bijvoorbeeld via de methodiek van supervisie.

[c:vocv:13183](#)

[Advies Lerarenopleidingen versterken](#)

- Brussel : Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), 2016. - 4 p.

SERV_20160523_CNlerarenopleiding_
ADV.docx

De raad is het eens met de visie in de conceptnota 'Lerarenopleidingen versterken' dat de kwaliteit van de leerkrachten in hoge mate de kwaliteit van het onderwijs bepaalt en dat de opleiding en het beroep wervend moeten zijn voor alle potentiële instromers.

Volgens de raad zal de integratie van alle lerarenopleidingen in het hoger onderwijs echter nefast zijn voor de zij-instroom en voor de uitstroom van praktijkleerkrachten. Er zijn nu steeds minder leraren met een achtergrond en ervaring uit het bedrijfsleven. Dit zal met deze hervorming nog afnemen, vreest de raad.

[c:vocv:13480](#)

[Advies Onderwijsdecreet XXVII - volwassenenonderwijs](#)

- Brussel : Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), 2017. - 5 p.

SERV_20170125_ODXXVIIVolwassenenonderwijs_
ADV.docx

Advies van de SERV over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXVII - Volwassenenonderwijs.

Met dit decreet over het landschap krijgt de hervorming van het volwassenenonderwijs verder vorm. De betrachting van de vernieuwingen is om het volwassenenonderwijs slagkrachtiger en zichtbaarder te maken. Dit moet bijdragen aan een meer kwaliteitsvolle werking zodat cursisten volledige trajecten kunnen doorlopen, infrastructuur beter benut wordt, er meer kansen zijn voor professionalisering van personeel en de bestuurskracht van het management verhoogt (cfr. Memorie van Toelichting).

[c:vocv:13205](#)

[Advies over de conceptnota : Lerarenopleidingen versterken / wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs](#)

- Brussel : Vlaamse Onderwijsraad - VLOR, 2016. - 18 p.

AR-AR-ADV-1516-024

In dit advies geeft de Vlor zijn mening over de voorgestelde hervorming van de lerarenopleiding, een onderdeel van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019. Onderwijsminister Crevits lanceerde daarvoor eind maart 2016 de conceptnota Lerarenopleidingen versterken/ wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs.

De bedoeling is deze conceptnota uit te werken in een decreet zodat in 2019 met het nieuwe systeem voor de lerarenopleiding van start gegaan kan worden. De minister wil de lerarenopleiding kwalitatief en kwantitatief versterken en lanceert daarvoor volgende bouwstenen:

- De instroom wordt versterkt door: een verplichte niet-bindende instapproef; een dubbele focus op zowel generatiestudenten als zij-instromers.
- Het competentieniveau van startende leraren wordt geëxpliciteerd;
- Alle opleidingen zijn op bachelor- of masterniveau: De bachelor kleuter, lager en secundair onderwijs blijven aan de hogescholen; Aan de universiteiten worden educatieve masters ontwikkeld; Aan de Schools of Arts worden de bachelor en educatieve masters in de kunsten gerealiseerd.
- Er komt een inhoudelijke versterking van de vakinhoud, didactische vaardigheden, omgaan met diversiteit, anderstaligheid, armoede ;
- Er wordt een Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem ontwikkeld.

[c:vocv:12347](#)

[Beleidsvaluatie lerarenopleidingen. Rapport van de Commissie Beleidsvaluatie Lerarenopleidingen](#)

- Brussel : Departement onderwijs, 2013. - 86 p.

Versie onder embargo tot 5 oktober 2013

De lerarenopleiding vertoont ernstige tekortkomingen. Dat blijkt uit een evaluatie door een commissie van onderwijsspecialisten. Vlaams minister van Onderwijs Smet laat zes werkgroepen voorstellen doen om de hiaten aan te pakken. De beslissingen zijn voor de volgende Vlaamse regering. Zeven onderwijsspecialisten, onder leiding van Gert Biesta, professor onderwijstheorie en beleid aan de Universiteit van Luxemburg, namen de lerarenopleidingen onder de loep en formuleerden een reeks aanbevelingen.

[c:vocv:11740](#)

[Beroepsgericht voorbereid op het beroepsgericht onderwijs? Onderzoek naar taalbeleid, taalonderwijs en taaldidactiek in specifieke en geïntegreerde lerarenopleidingen \(Nederlands-PAV, Elektriciteit-Mechanica, Haartooi-Bio-esthetiek\) in Vlaanderen](#)

[auteur] Frijns, Carolien ; [auteur] Verheyden, Lieve ; [auteur] Litjens, Piet. - Leuven : Centrum voor Taal en Onderwijs - CTO, 2013. - 136 p.

Onderzoek naar taalbeleid, taalonderwijs en taaldidactiek in specifieke en geïntegreerde lerarenopleidingen (Nederlands - PAV, Elektriciteit - Mechanica, Haartooi - Bio-esthetiek) in Vlaanderen.

[c:vocv:11892](#)

[Beroepsprofiel docent mbo. De weg naar excellentie begint bij een adequaat opgeleide docent](#)

- ISBN13 978-90-6984-660-6 - Utrecht : ROC Midden Nederland en Instituut Archimedes / Hogeschool Utrecht, 2014. - 42 p.

Beroepsprofiel docent mbo de weg naar excellentie begint bij een adequaat opgeleide docent. Op weg naar een lerarenopleiding die aansluit bij de onderwijspraktijk in het mbo. Het project heeft geleid tot de volgende producten:

1. Een beroepsprofiel én een kwalificatiedossier docent mbo, dat richtinggevend is voor het opleiden en professionaliseren van mbo-docenten.
2. Drie scenario's ontwikkeld in afstemming met de branches om docent Uiterlijke Verzorging te worden. Het beroepsprofiel / kwalificatiedossier docent mbo is daarbij richtinggevend.
3. Een bij deze publicatie behorende bloemlezing met achtergrondliteratuur behorend bij de taken van de mbo-docent.

[c:vocv:13285](#)

[De rol van vakgroepen bij de professionele ontwikkeling van leraren secundair onderwijs](#)

[auteur] Valckx, Jasja ; [auteur] De Neve, D. ; [auteur] Devos, Geert. - Leuven : Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen, 2016. - 11 p.

Research paper SSL/2016.08/3.3

Samenwerking en leren van vakcollega's op de werkvloer heeft de laatste jaren steeds meer ingang gevonden in het onderwijs. In het secundair onderwijs wordt hierbij doorgaans gekeken naar de vakgroep als platform voor dergelijke professionalisering.

Deze studie toont echter aan dat een vakgroep die sterk scoort als professionele leergemeenschap er niet vanzelf komt.

Hoe kunnen vakgroepen verder ondersteund worden in hun werking als professionele leergemeenschap, en welke rol kan een vakgroepvoorzitter hierin spelen?

Om deze vraag te beantwoorden vulden 248 ervaren leerkrachten Frans en wiskunde een online vragenlijst in.

De resultaten van deze studie wijzen op de onmisbare rol van groepsgericht vakgroepsleiderschap. Daarnaast kan ook een ontwikkelingsgerichte leiderschapsstijl bijdragen aan concrete samenwerking tussen leraren in de vakgroep

[c:vocv:13100](#)

[Conceptnota aan de Vlaamse regering. Betreft : Lerareneopleidingen versterken - wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs](#)

- Brussel : Vlaamse Regering, 2016. - 26 p.

[c:vocv:12992](#)

[EPALE - Digitaal platform voor de volwasseneneducatie](#)

[auteur] Hanekamp, Marieke. - 2016.

In: Online Les. - Jrg. 34 (2016)

Op 16 december 2015 is EPALE officieel in gebruik genomen. EPALE (Electronic Platform for Adult Learning in Europe) is een digitaal platform voor én door professionals die actief zijn in de volwasseneneducatie in Europa. Wat is EPALE en wat zijn de voordelen voor het VE-veld? Marieke Hanekamp van het Nationaal Agentschap Erasmus+ vertelt ons meer.

[c:vocv:13321](#)

[High-quality teacher professional development and classroom teaching practices - Evidence Talis 2013](#)

[auteur] Barrera-Pedemonte, Fabian. - Paris : OECD, 2016. - 34 p.

EDU/WKP(2016)15

OECD Education Working Papers, No. 141

This paper examines the contribution of high-quality teacher professional development (TPD) to the strategies teachers report using to improve students learning in the classroom. What was taught in this TPD, and how it was delivered to teachers is compared across the 35 educational systems with available data in TALIS 2013.

Results suggest that teachers who take part in curriculum-focused TPD are more likely to report using a variety of the instructional methods considered in this study. Furthermore, TPD delivered with greater levels of teacher collaboration, active learning and longer duration also increases, in many countries and economies, the likelihood of teachers reporting using a large number of these strategies. In contrast, teachers exposure to TPD involving other teachers from the school (i.e. with collective participation) seems to be specifically detrimental for active teaching methods.

The paper discusses the prevalence of these features, national gaps in their exposure and policy implications derived from these findings.

[c:vocv:13293](#)

[Kennisbasis lerarenopleiders](#)

- VELON Vereniging Lerarenopleiders Nederland, 2016. - 96 p.

De Lerarenopleider is het eerste deel van een serie van zeven katernen, samengesteld onder redactie van Gerda Geerdink en Ietje Pauw.

1. Lerarenopleiders doen ertoe (Gerda Geerdink en Ietje Pauw)
2. Beroep: Lerarenopleider (Mieke Lunenberg en Jurriën Dengerink)
3. De professionele identiteit van lerarenopleiders (Eline Vanassche)
4. Aandacht voor beginnende lerarenopleiders (Quinta Kools)
5. Hoe blijf je als lerarenopleider in ontwikkeling? (Quinta Kools en Bob Koster)
6. Hoe leren lerarenopleiders? (Jurriën Dengerink)
7. Lerarenopleidingen, lerarenopleiders en hun kennisbasis: Een historisch perspectief (Anja Swennen)

[c:vocv:10969](#)

[Kijkwijzer voor Gelijke OnderwijsKansen in een zorgbrede lerarenopleiding](#)

- Leuven/Gent : Steunpunt Associatie - Cego, Steunpunt NT2 (KULeuven), Steunpunt ICO (UGent), 2009. - 164 p.

Deze kijkwijzer werd door de steunpunten ontwikkeld in samenwerking met de lerarenopleidingen van: EHSAL Brussel - Erasmushogeschool Brussel - Arteveldehogeschool Gent - Hogeschool Limburg

Deze tekst is een inleiding op een aantal instrumenten die door de drie steunpunten,

- het Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs (CEGO),
- het Steunpunt Intercultureel Onderwijs (ICO) en
- het Steunpunt Nederlands als Tweede Taal (NT2),

werden / worden ontwikkeld. brengt de TVO-competenties en TVO-doelen samen, waaraan met aspirant-leraren tijdens de opleiding gewerkt kan worden onder TVO-competenties verstaan we het geheel van inzichten, vaardigheden en attitudes, dat een leerkracht moet verwerven om in het basisonderwijs of secundair onderwijs een sterk taalvaardigheidsonderwijs te realiseren met TVO-doelen verwijzen we naar de onderwijspraktijk met betrekking tot taalvaardigheid van de lerarenopleiding zélf: leraren-in-opleiding moeten o.a. wat TV betreft van gelijke onderwijskansen kunnen genieten reikt lectoren of teams die zich op één of meer TVO-doel(en) en/of TVO-competenties willen bevat naast TVO-competenties en TVO-doelen ook de competenties en doelen van de vijf andere GOK-pijlers werd in samenwerking ontwikkeld door het vroegere Steunpunt NT2, het vroegere Steunpunt ICO en het ECEGO.

[c:vocv:13156](#)

[Learning about learning - What every new teacher needs to know](#)

[auteur] Pomerance, Laura ; [auteur] Greenberg, Julie ; [auteur] Walsh, Kate. - Washington : National Council on Teacher Quality, 2016. - 46 p.

To write this report, we combed through thousands of pages of teacher education textbooks for discussion of research-based strategies that every teacher candidate should learn in order to promote student learning and retention. What few references we found were buried among pages discussing teaching strategies with much less -- often no -- scientific merit.

This report asserts that textbook publishers and authors are failing the teaching profession, students and the public by neglecting to provide our next generation of teachers with the fundamental knowledge they need to make learning stick.

[c:vocv:10503](#)

[Leerkracht zijn? Neen, dank u. - Een surveyonderzoek naar de redenen van afgestudeerde leerkrachten om uit het onderwijs te stappen - onderzoek](#)

[auteur] Struyven, Katrien ; [auteur] Lombaerts, Koen ; [auteur] Engels, Nadine ; [auteur] Zhu, Chang ; [auteur] Vrancken, Sanne ; [auteur] Brepoels, Katrien. - Mechelen : Leerrijk-Plantyn nv, 2012. - 20 p.

Een tekort aan leerkrachten is een probleem waarmee vele Vlaamse scholen kampen. Dit tekort kan deels toegeschreven worden aan afgestudeerde leerkrachten die ervoor kiezen niet in het onderwijs te stappen of na enkele jaren het onderwijs te verlaten (in vakjargon exit attrition).

Wie zijn deze leerkrachten en waarom zijn ze niet (meer) gemotiveerd om les te geven? zijn centrale onderzoeksvragen.

Een vragenlijstonderzoek werd uitgevoerd bij 235 Vlaamse leerkrachten, die vijf jaar na hun studie aan de initiële geïntegreerde lerarenopleiding niet (meer) werkzaam zijn in het onderwijs.

Deze respondenten maken 16 % uit van alle afgestudeerde leerkrachten die gecontacteerd werden (N = 2309). Een op drie uitstromers heeft na zijn studie nooit in het onderwijs gewerkt. De hoofdreden om niet (meer) werkzaam te zijn in het onderwijs, is het gebrek aan toekomstperspectief, zoals het gebrek aan zekerheid van werk en loon, en beperkte doorgroeimogelijkheden.

Daarnaast spelen er nog andere redenen een rol bij de beslissing om uit het onderwijs te stappen, met name: ontevredenheid met de job en de relatie met leerlingen, gebrek aan binding met en ondersteuning van het schoolbeleid en de collega's, een hoge taakbelasting en/of moeilijke relaties met ouders.

In het algemeen bieden initiatieven gericht op de loopbaan van leraren en op extra steun, ook inzake taakbelasting en relaties met ouders, tijdens de eerste vijf jaar het meest perspectief om uitstroom van gekwalificeerde leerkrachten te verminderen.

[c:vocv:8273](#)

[Lerarenopleidingen en leerplanontwikkeling](#)

[auteur] de Boer, W. ; [auteur] de Kievit, R. ; [auteur] Klein, D. ; [auteur] Mulder, H. ; [auteur] Rodenboog, M.. - Enschede : Stichting leerplanontwikkeling (SLO), 2009. - 33 p.

Onderzoek naar aandacht voor leerplan in opleidingscurriculum 'Lerarenopleidingen en leerplanontwikkeling' is een verslag van een onderzoek naar de wijze waarop en mate waarin tweede- en eerstegraads lerarenopleidingen aandacht besteden aan leerplankundige competenties in het opleidingscurriculum.

Uit het onderzoek blijkt dat de meeste aandacht uitgaat naar het (meest concrete) klassen- en leerling-niveau, daarna het schoolniveau en vervolgens het landelijke en internationale niveau. De plaats van het vak binnen het schoolcurriculum, het werken in leergebieden en met vakoverstijgende projecten komen niet in alle opleidingen even prominent voor, soms komen ze vrijwel niet aan de orde.

Het rapport geeft een aantal aanbevelingen over hoe lerarenopleidingen - al dan niet in samenwerking met SLO - meer systematisch aandacht kunnen besteden aan leerplankundige competenties.

[c:vocv:12734](#)

[De lerende lerarenopleider : onderzoek naar de professionaliseringsnoden van lerarenopleiders en kwaliteitscriteria voor opleidingstrajecten voor lerarenopleiders in Vlaanderen](#)

[auteur] Placklé, Inge ; [auteur] Cools, Wouter ; [auteur] Meeus, Wil. - Antwerpen : Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen (VELOV), 2015. - 109 p.

1. Bestaande opleidingsinitiatieven voor lerarenopleiders in Vlaanderen

Uit de achtergrondkenmerken van de deelnemers blijkt dat één vijfde van de lerarenopleiders geen pedagogisch bekwaamheidsbewijs heeft. Er wordt een zeer breed en divers scala aan vormingen gevolgd door lerarenopleiders. De aanbieders zijn al even divers. Ongeveer 18% van de vormingsinitiatieven die lerarenopleiders volgen is specifiek gericht op lerarenopleiders. Daarbinnen richten de expertisenetwerken en het regionaal platform zich inhoudelijk in hoofdorde op de lerarenopleider als leraar van leraren.

VELOV als beroepsvereniging voor lerarenopleiders biedt vooralsnog een relatief beperkt aantal vormingen aan voor lerarenopleiders. Lerarenopleiders rapporteren dat zij hoofdzakelijk vormingen volgen met een tijdsduur van een dag of minder.

2. Professionaliseringsnoden van lerarenopleiders in Vlaanderen

Lerarenopleiders uit opleidingsinstituten wensen hun professionele ontwikkeling te heroriënteren naar hun rol als curriculumontwikkelaar en poortwachter, ten nadele van hun rol als leraar van leraren. Bij lerarenopleiders in scholen neemt de aandacht voor de professionele ontwikkeling als leraar van leraren en curriculumontwikkelaar toe en neemt hun aandacht voor de rol van coach af. De wijze waarop lerarenopleiders zich in de nabije toekomst willen professionaliseren zijn trajecten zowel kortlopend als langlopend, onderwijsvernieuwingprojecten, praktijkonderzoek en schrijven van publicaties.

De grootste hindernissen die lerarenopleiders ervaren bij hun professionalisering zijn tijdgebrek en onverenigbaarheid met de eigen opdracht. Als hindernissen op beleidsniveau ervaren lerarenopleiders vooral het gebrek aan visie en coördinatie van professionele ontwikkeling en rigiditeit van jaarplanning en lessenroosters. Schoolopleiders ervaren het niet honoreren van mentoruren als ernstige hindernis voor hun professionele ontwikkeling. Lerarenopleiders storen zich aan de versnipperde communicatie over het specifieke aanbod voor lerarenopleiders. Ze geven ook aan dat de kostprijs van opleidingen een drempel vormt om zich professioneel te ontwikkelen.

3. Professionalisering doorheen de loopbaan van lerarenopleiders

Tijdens de inductiefase wordt gesteld dat een formele opleiding nodig zou zijn. Binnen die opleiding komt de identiteit van de lerarenopleider en het verkennen van de verschillende rollen aan bod. Naast een vast programma, is er nood aan maatwerk. Gelijktijdig is op de werkplek begeleiding en ondersteuning te voorzien. Voor de beginnende lerarenopleider is het deelnemen aan supervisiesessies aangewezen.

Het leren in professionele leergemeenschappen, ook samen met ervaren lerarenopleiders, verschuift meer naar de voorgrond. In latere fasen kan het professioneel leren vormgegeven worden door het doen van (praktijk)onderzoek. Er is behoefte aan expertenmeetings waar

kennis gedeeld wordt, ook in een internationale context. Intervisie wordt aangegeven als een passende manier om het professioneel leren te ondersteunen.

[c:vocv:9823](#)

[Mogelijkheden tot differentiatie binnen de SLO voor \(toekomstige\) leraren die \(willen\) werken met laaggeschoolde volwassenen](#)

[auteur] Dejaeger, Karlien ; [auteur] Faes, Jos ; [auteur] Peeters, Inge. - Leuven : Associatie K.U. Leuven, 2008.

Dit project beoogde de mogelijkheden te onderzoeken en uit te werken om binnen het kader van de specifieke lerarenopleiding aandacht te besteden aan het leren van laaggeschoolde volwassenen en hieraan aangepaste les-/instructiemethodes.

Hiermee wil de projectgroep tegemoet komen aan de opleidingsnoden van (toekomstige) leraren die (willen) werken met deze doelgroep. Om dit doel te bereiken werd er een differentieel leertraject rond het educatief begeleiden van laaggeschoolde volwassenen uitgewerkt in een syllabus. Daarvoor werd vertrokken van een gecoördineerd competentieprofiel binnen de grenzen van de decretale basiscompetenties voor de leraar secundair onderwijs en de competenties waarover een begeleider van laaggeschoolde volwassenen dient te beschikken.

Dit leertraject is gestoffeerd met een aantal theoretische opleidingsonderdelen en praktijkopdrachten.

Thema's die in het lessenpakket aan bod komen zijn o.a. interculturele communicatie, trajectbegeleiding, diversiteit, het leren van laaggeschoolde volwassenen, lesgeven aan laaggeschoolde volwassenen,...

- Penvoerende instelling: CVO VIVO Kortrijk
- Partners: CVO TNA, CVO LimLo, KU Leuven
- Doelgroep : Opleidingen Secundair Onderwijs (BASO, CVO en universiteit)
- Looptijd: sep 2008 - april 2010

[c:vocv:12390](#)

[Een onderzoek naar het profiel en de motieven van zij-instromers in de specifieke lerarenopleiding in centra voor volwassenenonderwijs in Vlaanderen.](#)

[auteur] Vanslambrouck, Silke. - Gent : Universiteit Gent, 2014. - 61 p.

Masterproef

Met het oog op de vele aandacht omtrent het lerarentekort en de nood om onder andere meer zij-instromers aan te trekken tot het onderwijs, wil deze studie meer inzicht krijgen op wie kiest om de specifieke lerarenopleiding (SLO) in centra voor volwassenenonderwijs (CVO) in Vlaanderen aan te vatten en met welke motieven ze leraar dit doen. Meer specifiek worden volgende vragen gesteld:

1. Wat is het profiel van zij-instromers en welke intentie hebben ze voor een toekomst als leraar?
2. Welke motieven hebben zij-instromers om leraar te worden?
3. Welke verwachtingen en opvattingen hebben de cursisten ten aanzien van het lerarenberoep en zichzelf als leraar? en
4. Hebben het profiel en de verwachtingen en opvattingen ten aanzien van het lerarenberoep en zichzelf als leraar een invloed op de motivaties om leraar te worden?

De data werd verzameld bij 277 cursisten aan de hand van zowel schriftelijke als elektronische vragenlijsten.

De onderzoeksvragen worden beantwoord door middel van beschrijvende statistieken, meervoudige regressies en padanalyses.

Resultaten tonen aan dat de cursisten vooral autochtone vrouwen zijn tussen de 20 en 30 jaar. Ze zien het lerarenberoep als veeleisend met een hoge werkdruk en schatten zichzelf positief als leraar. De wil om te werken met kinderen en adolescenten en de intrinsieke motivatie domineren als motieven om leraar te worden.

Wat betreft de laatste onderzoeksvraag kan geconcludeerd worden dat inspelen op het gevoel van competentie en een positieve sociale status van het lerarenberoep belangrijk is om zij-instromers te motiveren en aan te trekken.

[c:vocv:12759](#)

[Raamwerk docent basisvaardigheden](#)

[auteur] den Hollander, Ina ; [auteur] Halewijn, Elwine ; [auteur] Jonker, Vincent ; [auteur] Wijers, Monica. - CINOP, 2015.

Onder basisvaardigheden verstaat men in dit Raamwerk: taal (Nederlands als Tweede Taal [NT2], Nederlands als moedertaal) en rekenen voor laagopgeleide volwassenen, met inbegrip van digitale vaardigheden.

Het Raamwerk hanteert de niveau-aanduidingen voor basisvaardigheden zoals die wettelijk zijn vastgelegd in de Standaarden en eindtermen ve en in het Raamwerk NT2 (niveau Instroom tot en met 2F voor Nederlandse taal en rekenen en alfabetisering t/m niveau B1 voor opleidingen NT2).

Voor de opleidingen basisvaardigheden bestaat de doelgroep uit laagopgeleide volwassenen vanaf 18 jaar. Onder laagopgeleide volwassenen verstaan we volwassenen met een opleiding onder het niveau van mbo 2 of andere opleidingen die daaraan min of meer gelijk te stellen zijn. Deze omschrijving dient om een beeld te geven van de doelgroep laagopgeleide volwassenen, hun specifieke leerkenmerken, de manier waarop zij zich (basis)vaardigheden eigen maken en de manier waarop zij leren.

Het onderscheid tussen NT1 en NT2 voor laagopgeleide volwassenen is in de praktijk niet altijd nuttig. Niet de moedertaal doet ertoe, maar de mate waarin de leerder het Nederlands beheerst. Daarom definieert het Raamwerk de doelgroepen voor taalontwikkeling en vergroting van lees- en schrijfvaardigheid op grond van de mondelinge taalvaardigheid in het Nederlands.

[c:vocv:13374](#)

[Study on the diversity within the teaching profession with particular focus on migrant and/or minority background. Final report](#)

[auteur] Donlevy, Vicki ; [auteur] Meierkord, Anja ; [auteur] Rajania, Aaron. - ISBN13 978-92-79-57979-0 - Brussel : European Commission, 2016. - 132 p.

Deze studie onderzoekt de etnisch-culturele diversiteit van het onderwijzend personeel in de EU28. De huidige diversiteit van het onderwijzend personeel en de belemmeringen om het lerarencorps diverser te maken werden onderzocht. Vervolgens werd het huidige beleid en de genomen initiatieven in kaart gebracht en onderzocht men de effectiviteit van het beleid.

De onderzoekers baseerden zich ondermeer op een literatuurstudie van Europees en internationaal onderzoek; primair onderzoek met nationale deskundigen voor de samenstelling van de 28 landsprofielen; diepteonderzoek van tien initiatieven ter bevordering van de diversiteit van het onderwijzend personeel. (Bron docAtlas)

[c:vocv:13011](#)

[De toekomst begint vandaag : 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs](#)

[auteur] Christoffels, Ingrid ; [auteur] Baay, Pieter. - ISBN13 978-94-6052-098-3 - s-Hertogenbosch : ECBO, 2016. - 84 p.

Van de huidige banen in Nederland verdwijnt volgens voorspellingen de komende twintig jaar bijna de helft. Een gevolg van computerisering en andere megatrends in de samenleving. Daardoor zal ook het werk dat behouden blijft van karakter veranderen. Tegelijk zullen nieuwe banen ontstaan. Niemand weet nog hoe die eruit gaan zien. Maar duidelijk is al wel dat de werknemer van straks over meer en/of andere kwaliteiten zal moeten beschikken dan voorheen.

Over die 21ste-eeuwse vaardigheden wordt veel gesproken. Maar waar gaat het precies om? Deze publicatie geeft daar antwoord op.

Ingrid Christoffels en Pieter Baay schetsen aan de hand van literatuuronderzoek welke veranderingen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij op ons afkomen. En welke eisen die ontwikkelingen stellen aan werknemers en burgers van de toekomst. Dat komt samen in een set 21ste-eeuwse vaardigheden die in het bijzonder relevant zijn voor het beroepsonderwijs. De toekomst begint vandaag is bedoeld als wegwijzer en vraagbaak voor professionals uit het beroepsonderwijs.

De publicatie gaat uitvoerig in op de aard en inhoud van de belangrijkste 21ste-eeuwse vaardigheden. Bespreekt onderzoek naar enkele van deze vaardigheden. En gaat in op hoe die in de soms overvolle curricula van het beroepsonderwijs toch een stevige plek kunnen krijgen. Om op die manier studenten optimaal voor te bereiden op de toekomst. Een uitdaging van formaat, want: die toekomst begint vandaag!

[c:vocv:13357](#)

[Vakdocenten en taal in het beroepsonderwijs. Onderzoek naar competentieontwikkeling in de lerarenopleiding](#)

[auteur] Frijns, Carolien ; [auteur] Litjens, Piet ; [auteur] Verheyden, Lieve. - ISBN13 978-90-382-2262-2 - Gent : Academia Press, 2013. - 5 p.

Artikel - Zevenentwintigste Conferentie Onderwijs Nederlands pages: 151-155

In opdracht van de Nederlandse Taalunie, hebben het Instituut voor Taalonderzoek en Taalonderwijs Amsterdam (ITTA UvA Piet Litjens) en het Centrum voor Taal en Onderwijs van de Katholieke Universiteit Leuven (CTO, KU Leuven Lieve Verheyden en Carolien Frijns) in de tweede helft van 2012 een onderzoek gedaan naar de wijze waarop toekomstige leraren worden voorbereid op lesgeven in het beroepsgericht onderwijs.

[c:vocv:13486](#)

[VELOV Ontwikkelingsprofiel Vlaamse Lerarenopleiders](#)

[auteur] Mets, Boris ; [auteur] van den Hauwe, Jo. - ISBN13 9789081853439 - Antwerpen : Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen (VELOV), 2015. - 142 p.

[c:vocv:12295](#)

[Which environmental factors matter for the participation of beginning teachers in professional learning activities related to differentiated instruction?](#)

[auteur] De Neve, D. ; [auteur] Nicaise, Ides. - Leuven : Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen, 2014. - 11 p.

Research paper SSL/2014.06/3.3

Dit rapport kadert binnen de derde generatie van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (2012-2015). Dit steunpunt omvat verschillende onderzoeksdomeinen, waarvan één betrekking heeft op loopbanen van leerkrachten (OD 3).

Eén van de thema's waarrond gewerkt wordt binnen dit onderzoeksdomein, is de professionele ontwikkeling van leerkrachten. Hierrond zijn twee specifieke onderzoekslijnen opgezet die enerzijds betrekking hebben op de professionele ontwikkeling van beginnende leerkrachten en anderzijds op de professionele ontwikkeling van ervaren leerkrachten. Voorliggend rapport focust zich op de professionele ontwikkeling van beginnende leerkrachten.

[c:vocv:13358](#)

[Zevenentwintigste conferentie Het Schoolvak Nederlands](#)

[auteur] Mottart, André ; [auteur] Vanhooren, Steven. - ISBN13 978-90-382-2262-2 - Gent : Academia Press, 2013. - 356 p.

Een nieuwe naam: CONFERENTIE ONDERWIJS NEDERLANDS (HSN) - bundel

Website

[c:vocv:12994](#)

[ALO! - Adult Learners Online!](#)

Brussel : Vrije Universiteit Brussel.

In: <http://www.iwt-alo.be/nl/>

Het SBO project Adult Learners Online! Blended and Online Learning in Adult Education and Training, of kortweg ALO!, heeft een viervoudige missie:

- De kwaliteit van online en gecombineerd leren binnen het volwassenenonderwijs verbeteren door het gebruik van een kwaliteitskader (Continuous Quality Improvement CQI).

- De huidige online en gecombineerde omgevingen analyseren en richtlijnen voorzien voor een betere (optimale) leeromgeving voor de specifieke groepen, en dit zowel op cursus- als op opleidingsniveau.
- De individuele en sociale achtergrond van volwassenen lerenden, evenals hun (niet-) participatie in online en gecombineerd leren onderzoeken en de sleutelvariabelen die hun participatie en leer- en sociale uitkomsten in online en gecombineerd leren beïnvloeden, analyseren.
- Modellen voor de professionalisering van leerkrachten ontwikkelen en valideren om de kwaliteit van online en gecombineerd leren te verbeteren.

ALO! PARTNERS - Vrije Universiteit Brussel - Universiteit Gent - KU Leuven & KU Leuven @ Brussel - CVO Antwerpen - CVO De Oranjerie - Het Perspectief PCVO - VOCVO - Toll-net

[c:vocv:13359](#)

[28ste HSN-CONFERENTIE](#)

[auteur] Mottart, André ; [auteur] Vanhooren, Steven. - ISBN13 978-90-382-2436-7 - Gent : Academia Press, 2014. - 343 p.

Dit jaar houdt HSN zich opnieuw aan de beproefde formule uit het verleden. Er wordt niet op een bepaald onderwerp gefocust, maar de conferentie wordt in het format aangeboden dat haar groot heeft gemaakt: een forum aanbieden aan allen die bij de ontwikkelingen van het onderwijs Nederlands in Vlaanderen en Nederland betrokken zijn en dat in alle omgevingen waarin Nederlands geleerd wordt. De evaluaties van voorbije conferenties leren dat precies de breedte van de conferentie door de deelnemers sterk wordt geapprecieerd.

Binnen de HSN-conferentie dekken de presentaties en workshops het totale werkveld af wat leeftijden en onderwijsniveaus van leerlingen betreft. Dat betekent dat er sessies worden aangeboden voor het basis-, secundair en tertiair onderwijs. Indien de doelgroep van HSN gedefinieerd wordt naar soorten van deelnemers, dan onderscheiden we leraren (op verschillende niveaus), ontwikkelaars, didactici, onderzoekers en studenten lerarenopleiding. Daarenboven is de conferentie uitdrukkelijk Nederlands-Vlaams, opdat wederzijds gebruik zou gemaakt worden van didactische ontwikkelingen, good practices en onderwijservaringen.

URL [Klik voor meer info](#)

[c:vocv:11961](#)

[Education - trainingdatabase](#)

In: <http://ec.europa.eu/education/trainingdatabase/>

In view of the end of the Lifelong Learning Programme (LLP) on 31 December 2013, the Comenius-Grundtvig Training In-Service Training Database will cease to operate as will the individual grants for "In-Service Training" and "Visits and Exchanges" actions of the Programme. As the last application deadline for IST grants under the LLP is 17 September 2013, no new IST training events are added in the Database after this date. The database will be closed on 15 June 2014.

Until that date the database will display only the events starting on 30 April 2014 at the latest, which is the last possible start date for the Comenius and Grundtvig training activities under the LLP.

[c:vocv:13360](#)

[HSN Conferentie - alle bundels via Taalunieversum](#)

In: http://taalunieversum.org/onderwijs/conferentie_het_schoolvak_nederlands/bundels/

Conferentie Het Schoolvak Nederlands

[c:vocv:11890](#)

[OVDS - Oproep voor een democratische school](#)

In: <http://www.skolo.org/>

OVDS (Oproep voor een democratische school) is een lerarenorganisatie actief in Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Wij zetten ons in opdat alle jongeren, ongeacht hun sociale of etnische afkomst, de kennis en vaardigheden, de wetenschappelijke en kritische vorming, zouden verwerven om de wereld te begrijpen en te veranderen.

Het onderwijs moet jongeren helpen socialiseren, hen leren functioneren in de samenleving, maar moet hen niet laten wennen aan fundamentele onrechtvaardigheden. Goed onderwijs draagt bij tot de persoonlijke ontplooiing en is een hefboom voor sociale emancipatie.

[c:vocv:10892](#)

[Vakdidactiek](#)

In: <http://www.vakdidactiek.be/>

Op de website van het Vakdidactisch Centrum van KHLim Quadri Lerarenopleiding!
Waarom?

De vakdidactiek is het kloppende hart van elke lerarenopleiding: via de vakdidactiek leren (toekomstige) leraren de wereld van hun vak te ontsluiten voor de leerlingen!

Wat?

Vakdidactiek.be bundelt al de activiteiten van het Vakdidactisch Centrum van het Departement Lerarenopleiding van de Katholieke Hogeschool Limburg:

- Informatie over de vakdidactiek in het algemeen en daarnaast informatie per vakdomein.
- Verder alle nodige informatie over projecten, nascholingen, publicaties en vakdidactisch materiaal.

Voor wie?

Leraren, studenten en cursisten lerarenopleiding, alle geïnteresseerden in vakdidactiek & onderwijsinnovatie.

[c:vocv:12733](#)

[VELON - Vereniging Lerarenopleiders Nederland](#)

In: <http://www.lerarenopleider.nl/velon/>

Het ondersteunen, organiseren en faciliteren van een platform voor ontmoeting van lerarenopleiders. Het stimuleren van de professionalisering van individuele professionals en de beroepsgroep als geheel; Belangenbehartiging voor de kwaliteit van de professie.

Hierin onderscheidt de VELON zich van een branche-organisatie van de werkgevers, de VELON richt zich op lerarenopleiders als individu en als beroepsgroep.

De leden zijn afkomstig uit het brede domein van lerarenopleidingen: zowel opleiders voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs als de bve; zowel opleiders uit hogescholen, universiteiten als uit opleidingsscholen; zowel initiële opleiders als nascholers.

[c:vocv:13236](#)

[VELOV - Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen](#)

In: <http://velov.be/>

Velov, de beroepsvereniging voor Vlaamse Lerarenopleiders, ondersteunt alle personen die werken aan de professionele ontwikkeling van lerarenopleiders.

Vanuit haar visie wil Velov als belangenorganisatie lerarenopleiders informeren en hen een professionaliseringsplatform aanreiken. Hieronder een overzicht van zowel visie als communicatie- en ontwikkelfunctie.

Heb je nog vragen?

Contacteer dan onze [infotheek verantwoordelijke](#).

De infotheek is enkel na afspraak te bezoeken. Mail naar ludwine.liefooghe@vocvo.be of bel naar **015 44 65 00** om een afspraak te maken.

[Bibliotheekcatalogus](#) [Bibliotheekreglement](#)

Infotheek

Vocvo, Frederik de Merodestraat 27, 2800 Mechelen

t. 015 44 65 11

e. ludwine.liefooghe@vocvo.be

w. www.vocvo.be

vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs

